

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»
Кафедра «Мистецтво співу»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

[Signature] Сергеєнко О. М.

1 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПЕЦІАЛЬНИЙ КЛАС. СОЛЬНИЙ СПІВ
(НАРОДНИЙ)**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
Спеціальність	В 5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«СПІВ»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни **«Спеціальний клас. Сольний спів» (народний)** для здобувачів вищої освіти галузі знань **В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»**, спеціальності **В 5 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми **«Спів»**.

Розробники: Павлюченко П. Г. – народна артистка України, професорка, викладачка кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Коротя - Ковальська В. П. – народна артистка України, викладачка кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Бойко І. М. - заслужена працівниця культури України, старша викладачка кафедри «Мистецтво співу», голова ПЦК «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського».

Робочу програму розглянуто та перезатверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу».

Протокол №   1   від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри Кочерга А. І.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 23	Рік підготовки: 1- й; 2 - й; 3 - й; 4 - й.	
Загальна кількість годин – 690	690	690
Кількість модулів – 8 Змістових модулів – 8	Семестр:	
Для денної форми навчання. Аудиторних тижневих годин: 1-й семестр – 16 х 3 години; 2-й семестр – 16 х 4 години; 3-й семестр – 16 х 4 години; 4-й семестр – 16 х 4 години; 5-й семестр – 16 х 4 години; 6-й семестр – 16 х 4 години; 7-й семестр – 12 х 4 години; 8-й семестр – 16 х 4 години. Самостійної роботи здобувача – 210 годин. Для заочної форми навчання аудиторних годин: 1-й семестр – 16 годин; 2-й семестр – 20 годин; 3-й семестр – 18 годин; 4-й семестр – 18 годин; 5-й семестр – 18 годин; 6-й семестр – 18 годин; 7-й семестр – 18 годин; 8-й семестр – 18 години. Самостійної роботи здобувача – 546 годин.	1-й; 2-й; 3-й; 4-й; 5-й; 6-й; 7-й; 8-й.	1-й; 2-й; 3-й; 4-й; 5-й; 6-й; 7-й; 8-й.
	Лекції:	
	-	-
	Індивідуальні:	
	480	144
Вид підсумкового контролю: сольний виступ, виконання концертної програми, відповіді на теоретичні питання.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: 1-й семестр – контрольне заняття; 2-й семестр – іспит; 3-й семестр – залік; 4-й семестр – залік; 5-й семестр – залік; 6-й семестр – іспит; 7-й семестр – залік; 8-й семестр – іспит. Атестаційний кваліфікаційний екзамен.	Самостійна робота:	
	210	546

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни: комплексна підготовка виконавців вокальної музики, яка створена для народного голосу. Виховання артиста – вокаліста сольного співу народної манери, який добре орієнтується в питаннях вокальної техніки, з концертним репертуаром, володіє методикою постановки голосу, в змозі надати педагогічну допомогу і продемонструвати необхідні вокальні прийоми. Це повинно сприяти підвищенню виконавського рівня професійних народних колективів та збереженню народної пісенної спадщини.

Предмет навчальної дисципліни – сольний народний спів (практичне засвоєння комплексу вокально - технічних навичок, опанування репертуаром, виконавською майстерністю).

Відповідно до освітньо-професійної програми, «Спів» вивчення дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний) сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей:**

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та

закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Загальні компетентності викладача мистецької школи (за професійним стандартом «**Викладач мистецької школи**»):

ЗК 1. Здатність забезпечувати індивідуальний підхід до учнів.

ЗК 4. Здатність працювати індивідуально та в команді.

ЗК 6. Здатність застосовувати у діяльності професійну термінологію.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

СК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем і концепцій.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Серед завдань дисципліни також: засвоєння студентами практичних навичок співу в народній манері; вивчення теоретичних основ постановки народного голосу; оволодіння прийомами вокальної техніки; опанування

стилями народного пісенного виконавства; знання виконавських традицій регіонів; опанування методиками викладання основ сольного народного співу; вдосконалення виконавської майстерності; виховання музичного смаку і виконавської культури; розвиток музичного інтонування; знайомство з творчістю видатних виконавців.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньо-професійної програми «Спів», вивчення навчальної дисципліни «**Спеціальний клас. Сольний спів**» (народний) повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Спеціальний клас. Сольний спів**» (народний):

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.	ПРН 1
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної	ПРН 4

доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни.

Відповідно до освітньої програми «Спів», вивчення дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний) сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності (ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності):

Шифр	Назва компетентності	Дескриптори НРК				Програмні результати навчання
		Знання Зн 1; Зн 2	Уміння/ навички Ум1	Комунікація К1; К2	Автономія та відповідаль- ність АВ1; АВ2; АВ3	ПРН
ІК	Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.					ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
	Загальні компетентності					
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.	Зн 1	Ум 1	К 1	АВ 3	ПРН 3; ПРН 4; ПРН 8;

						ПРН 12
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 3	ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 12
ЗК 7	Здатність бути критичним і самокритичним.	Зн 1; Зн 2	-	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 8	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 10	Здатність спілкуватися іноземною мовою.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	Зн 1	Ум 1	К 1	АВ 3	ПРН 8; ПРН 12
ЗК 12	Здатність працювати автономно.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 3	ПРН 3; ПРН 4; ПРН 8; ПРН 12
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5;

	основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.					ПРН 8; ПРН 12
	Спеціальні (фахові) компетентності					
СК 1	Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5
СК 2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
СК 9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 3; ПРН 4; ПРН 8; ПРН 12
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем і концепцій.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12

СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язківка.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 1; ПРН 3; ПРН 4; ПРН 5; ПРН 8; ПРН 12
СК 17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 3; ПРН 12
СК 18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.	Зн 1; Зн 2	Ум 1	К 1; К 2	АВ 1; АВ 2; АВ 3	ПРН 4; ПРН 8; ПРН 12

Дескриптори НРК.

Знання.

Зн 1. Концептуальні знання набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень.

Зн 2. Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності.

Уміння / навички.

Ум1. Розв'язання складних непередбачуваних завдань і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та / або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

Комунікація.

К 1. Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності.

К 2. Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію.

Автономія та відповідальність.

АВ 1. Управління комплексними діями або проектами, відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

АВ 2. Відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та / або груп осіб.

АВ 3. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Вивчення дисципліни «**Спеціальний клас. Сольний спів**» (народний) формує у здобувачів освіти такі професійні компетентності (відповідно до професійного стандарту «Викладач мистецької школи»):

Трудова функція А	Професійні компетентності	Знання	Уміння та навички
А. Організація та проведення навчання	А 1. Здатність забезпечувати досягнення результатів навчання.	А 1. 3 1. Предметна область.	А 1. У 1. Володіти фаховими навичками в обсязі необхідному для викладання.
		А 1. 3 3. Професійна Термінологія	
	А 2. Здатність забезпечувати демонстрування учнем мистецьких досягнень.	А 2. 3 1. Принципи та методики підготовки до публічних виступів.	

Після опанування навчальної дисципліни «**Спеціальний клас. Сольний спів**» (народний) здобувачі повинні також:

знати:

1. процес звукоутворення у голосів народної манери співу;
2. процес вокально-дихальної опори звуку;
3. типи голосів та їх діапазони;
4. реєстрову будову голосу, перехідні зони для кожного типу народного голосу;
5. резонатори голосу та їх види;
6. атаки звуку та їх застосування;
7. як працювати над усуненням голосових недоліків;
8. принципи підбору репертуару для виконання та його опрацювання;
9. вокальні твори (власний репертуар) (народні пісні, авторські твори, створені для співаків народної манери співу);
10. вокальну та музичну термінологію.

Вміти:

1. користуватись вокально-дихальною опорою звуку;
2. використовувати різноманітні штрихи, динамічну традицію, мелодійні прикраси;
3. розкрити ідейно-художній зміст вокального твору, його характер;
4. проаналізувати поетичний текст, метро-ритмічну та ладову будову;
5. визначити виконавські труднощі пісні, продемонструвати методи їх вирішення;
6. продемонструвати інтерпретацію твору, артистизм, динаміку;

7. враховувати індивідуальні особливості виконавця при підборі учбового та концертного репертуару.

Володіти навичками soft skills:

- навички самоорганізації;
- презентаційні навички;
- здатність оволодівати сучасною інформацією;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

4. 1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентація творчої роботи (спів);
- сольний виступ;
- виконання концертної програми;
- перевірка робочого зошиту;
- контрольне заняття;
- залік;
- іспит;
- Атестаційний кваліфікаційний екзамен.

4. 2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий;
- семестровий модульний (контрольне заняття, залік, іспит).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – А (90 - 100), В (82 - 89), С (74 - 81), D (64 - 73), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34). Кредитно-модульна система з переведенням в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 – «незадовільно»).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Весь обсяг роботи студента за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за знання матеріалу тем, за поточний, семестровий контроль, також з подальшим переведенням в національну шкалу.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за різні види завдань вказана в таблиці дорівнює 100 балів.

Денна та заочна форми навчання

Модуль 1											
	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	Разом за темами	Робочий зошит	Контрольне заняття	Всього
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	20	
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	5	35	5		
Сума балів:								70			100

Модуль 2											
	Змістовий модуль 3			Змістовий модуль 4							
	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	Разом за темами	Робочий зошит	Іспит	Всього	
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	30	5	30		
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	30	5			
Сума балів:							60			100	

Модуль 3											
	Змістовий модуль 5										
	T 14	T 15	T 16	T 17	T 18	T 19	T 20	Разом за темами	Робочий зошит	Диференційований залік	Всього
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	20	
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	5	35	5		
Сума балів:								70			100

Модуль 4											
	Змістовий модуль 6			Змістовий модуль 7							
	T21	T 22	T 23	T 24	T 25	T26	T 27	Разом за темами	Робочий зошит	Диференційований залік	Всього
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	20	
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	5	35	5		
Сума балів:								70			100

Модуль 5											
	Змістовий модуль 8										
	T 28	T 29	T 30	T 31	T 32	T 33	T 34	Разом за темами	Робочий зошит	Диференційований залік	Всього
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	20	
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	5	35	5		
Сума балів:								70			100

Модуль 6										
	Змістовий модуль 9		Змістовий модуль 10				Разом за темами	Робочий зошит	Іспит	Всього
	Т 35	Т 36	Т 37	Т 38	Т 39	Т 40				
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	30	5	30	
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	30	5		
Сума балів:							60			100

Модуль 7											
	Змістовий модуль 11			Змістовий модуль 12		Змістовий модуль 13		Разом за темами	Робочий зошит	Диференційований залік	Всього
	Т 41	Т 42	Т 43	Т 44	Т 45	Т 46	Т 47				
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	5	35	5	20	
Самостійна робота здобувача	5	5	5	5	5	5	5	35	5		
Сума балів:								70			100

Модуль 8										
	Змістовий модуль 14			Змістовий модуль 15			Разом за темами	Робочий зошит	Іспит	Всього
	Т 48	Т 49	Т 50	Т 51	Т 52	Т 53				
Аудиторні індивідуальні заняття	5	5	5	5	5	5	30	5	30	
Самостійна робота студента	5	5	5	5	5	5	30	5		
Сума балів							60			100

Т 1, Т 2 ... Т 53 – теми занять.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5		Модуль 6		Модуль 7		Модуль 8	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Аудиторні індивідуальні уроки за темами	7	35	6	30	7	35	7	35	7	35	6	30	7	35	6	30
Самостійна робота за темами	7	35	6	30	7	35	7	35	7	35	6	30	7	35	6	30
Робочий зошит А; С		10		10		10		10		10		10		10		10
Диференційований Залік	1	20			1	20	1	20	1	20			1	20		
Іспит			1	30							1	30			1	30
Разом		100		100		100		100		100		100		100		100

Критерії поточного оцінювання навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Поточний контроль здійснюється на кожному аудиторному індивідуальному занятті. Оцінюється рівень виконання завдань аудиторної роботи та самостійної підготовки за темою (динаміка засвоєння вокальних навичок та покращення співу, вивчення програмних творів, теоретичного матеріалу та його практичне засвоєння і відпрацювання на вправах та під час роботи над вокальними творами), опрацювання літератури, відвідування концертів, слухання відомих виконавців та аналізування їх виступів. Також враховується активність роботи здобувача на уроці, його здатність реагувати на зауваження викладача і виправляти помилки. Перевіряється ведення робочого зошиту і конспект теоретичного змісту тем.

Бали за темою:	Критерії оцінювання
	Здобувач вищої освіти
5	Виконує завдання аудиторної та самостійної роботи в повному обсязі та без помилок. Бере активну участь в роботі на уроці, виправляє помилки і швидко, на високому рівні засвоює вокальні навички.

	Відвідує концерти, вистави, вміє зробити аналіз співу. Опрацьовує обов'язкову та додаткову літературу Систематично веде робочий зошит. Конспект в повному обсязі.
4	Виконує завдання аудиторної та самостійної роботи в повному обсязі. Активно реагує на зауваження викладача під час співу. Достатньо повно володіє навчальним матеріалом тем, пов'язує його зі співом, але робить несуттєві неточності. Опрацьовує обов'язкову літературу. Практичні завдання виконує з незначними помилками. Демонструє достатній рівень засвоєння вокальних навичок. Конспект у повному обсязі
3	Виконує завдання аудиторної та самостійної роботи не в повному обсязі. Практичні завдання виконує на задовільному рівні. В цілому володіє навчальним матеріалом тем, викладає його основний зміст, пов'язує зі співом, але у відповідях та при виконанні практичних завдань робить помилки. Задовільний рівень засвоєння вокальних навичок. В зошиті відсутня частина конспекту.
2	Виконує завдання аудиторної та самостійної роботи фрагментарно, зі значною кількістю помилок. Реагує на зауваження викладача, але засвоює вокальні навички занадто повільно. Слабкий рівень опанування вокальними навичками. Поверхово та фрагментарно ознайомлений з теоретичним матеріалом теми, не може пов'язати його з виконанням практичних завдань. Конспектування фрагментарне.
1	Частково володіє навчальним матеріалом тем, але погано в ньому орієнтується. Поганий рівень опанування вокальними навичками. Не може пов'язати теоретичний матеріал з практичною роботою на уроці та при виконанні завдань самостійної роботи. Практичні завдання виконує фрагментарно, з великою кількістю помилок. У відповідях на запитання не в змозі викласти зміст більшості питань теми, допускає при цьому значну кількість помилок. Конспектування фрагментарне.

Модульний (семестровий контроль) навчальних досягнень здобувача вищої освіти

Модульний контроль передбачає перевірку опанування здобувачем вищої освіти вокально-технічними навичками (відповідно до завдань тем програми), виконавською майстерністю та теоретичними основами співу. Під час модульного контролю студент виконує програмні твори, над якими працював протягом модулю. Кількість вивчених творів протягом модуля 6

- 8 і залежить від поставлених завдань і складності репертуару.
Виконавську програму складають народні та авторські пісні різних жанрів.
Рівень виконавської програми поступово ускладнюється.

Модуль 1	
Програма контрольного заняття:	Вокально-виконавські навички:
1. Вокаліз. 2. Лірична народна пісня з супроводом. 3. Автентична народна пісня без супроводу. 4. Характерна народна пісня.	Співацька постава. Чистота інтонування. Одна манера співу (визначена народна манера співу). Вірна атака (чистота співочого тону). Усунення затисків. Початок роботи над кантиленою. Вокально-виконавська культура.
Модуль 2	
Програма іспиту:	Вокально-виконавські навички:
1. Лірична народна пісня з супроводом. 2. Лірична народна пісня без супроводу. 3. Автентична народна пісня без супроводу. 4. Характерна народна пісня.	Чистота інтонування. Одна манера співу (народна). Вірна атака (чистота співочого тону). Усунення затисків. Робота над кантиленою. Вокально-виконавська культура.
Модуль 3	
Програма заліку:	Вокально-виконавські навички:
1. Авторська пісня. 2. Лірична народна пісня. 3. Автентична народна пісня. 4. Пісня без інструментального супроводу.	Додаються: Висока позиція звучання. Близький летючий звук. Правильне використання резонаторів. Художні елементи (фразування, слово – дикція і артикуляція). Координація та єдність у роботі всіх органів голосового апарату. Народна манера співу.
Модуль 4	
Програма заліку:	Вокально-виконавські навички:
1. Авторська пісня. 2. Народна пісня характерна. 3. Лірична народна пісня. 4. Обрядова народна пісня.	Художні елементи (фразування, слово). Координація та єдність у роботі всіх органів голосового апарату. Народна манера співу.

Модуль 5	
Програма заліку:	Вокально-виконавські навички:
1. Народна пісня лірична без супроводу. 2. Народна пісня характерна. 3. Народна пісня з мелізматиною. 4. Авторська пісня.	Додаються: Рівність звучання. Збільшення діапазону. Елементи вокальної техніки. Володіння співацьким диханням протягом виконання всього вокального твору. Відчуття характеру звуку твору, який виконується.
Модуль 6	
Програма іспиту:	Вокально-виконавські навички:
1. Авторська пісня. 2. Народна пісня лірична широкого діапазону. 3. Народна пісня без супроводу. 4. Характерна пісня.	Рівність звучання. Збільшення діапазону. Елементи вокальної техніки. Володіння співацьким диханням протягом виконання всього вокального твору. Відчуття характеру звуку твору, який виконується.
Модуль 7	
Програма іспиту:	Вокально-виконавські навички:
1. Народна пісня з мелізматиною. 2. Народна пісня регіональної стилістики виконання без інструментального супроводу. 3. Авторська пісня (для голосу з грудним резонуванням). 4. Характерна народна пісня з супроводом.	Додаються: Проявлення артистичних здібностей. Динамічні відтінки. Агогіка. Філірування звуку. Сюжетний розвиток пісні. Відчуття стилістики вокальних творів. Вміння витримувати та розподіляти вокальні навантаження. Свобода володіння елементами народної вокальної техніки. Виконавська індивідуальність.
Модуль 8	
Програма іспиту (допускний):	Вокально-виконавські навички:
Виконання творів програми Атестаційного кваліфікаційного екзамену. 1. Українська народна пісня без	Проявлення артистичних здібностей. Динамічні відтінки. Агогіка. Філірування звуку. Сюжетний розвиток пісні.

супроводу. 2. Лірична українська народна пісня. 3. Українська народна пісня жартівлива. 4. Авторська пісня з діапазоном від октави. 5. Твір за вибором здобувача.	Відчуття стилістики вокальних творів. Вміння витримувати та розподіляти вокальні навантаження. Свобода володіння елементами народної вокальної техніки. Виконавська індивідуальність.
---	--

Критерії модульного (семестрового) оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Контрольне заняття. Диференцій-ований Залік БАЛІ	Іспит БАЛІ	Критерії оцінювання
		Здобувач вищої освіти
15-20	26 – 30	Виконує твори з засвоєнням всіх вокальних навичок (відповідно програмних вимог за Модулем). Співає емоційно виразно, відчуває стиль, артистично, втілює художній задум. Має виконавську культуру. Відсутні вокально-технічні недоліки. Інтенація чиста, ритмічний малюнок точний. Відповідає правильно на всі питання.
12-14	21– 25	Виконує твори з засвоєнням всіх вокальних навичок (відповідно програмних вимог за Модулем), але фрагментарно може втратити кантилену, або зробити неточну атаку і т. п. Співає емоційно, втілює художній задум. Демонструє хороший рівень виконавської культури. Присутні незначні вокально-технічні недоліки. Інтенація чиста, ритмічний малюнок точний. У відповідях на питання допускає незначні неточності.
8-11	17 – 20	Виконує твори з засвоєнням окремих вокальних навичок (відповідно програмних вимог за Модулем). На частині твору може втратити кантилену, або зробити неточну атаку і т. п. Співає недостатньо емоційно. Рівень виконавської культури задовільний. Присутні вокально-технічні недоліки. Інтенація в основному чиста, присутні фрагментарні інтонаційні неточності, ритмічний малюнок точний. У відповідях допускає помилки. Вірно відповідає на половину питань.
5-7	12 – 16	Виконує твори з поганим засвоєнням вокальних навичок (відповідно програмних вимог). Відсутня кантилена, наспівує, має виражений горловий призвук. Співає неемоційно. Рівень виконавської культури низький. Присутні значні вокально-технічні недоліки. Присутні фрагментарні інтонаційні неточності, ритмічний малюнок точний. У відповідях губиться і відповідає з великою кількістю помилок.

2-4	7 – 11	Погано знає текст творів, плутає мелодію, ритмічний малюнок. Рівень засвоєння вокальних навичок низький (відповідно до програмних вимог за Модулем). Присутні значні вокально-технічні недоліки. Відсутня кантілена, наспівує, має виражений горловий призвук. Співає невиразно, не розуміє ідеї та змісту твору. Вокальна культура на низькому рівні. Відповідає на теоретичні питання з грубими помилками.
1	1-6	Здобувач не проспівав програмні твори повністю, кілька разів зупиняється під час співу. Відсутня вокальна культура. Всі відповіді на теоретичні питання невірні.

Заохочувальні бали.

Заохочувальні бали додаються за отримання здобувачем освіти призового місця (звання лауреата) на конкурсі. Кількість балів вказана в таблиці:

Статус конкурсу	Гран-прі	I місце	II місце	III місце
Міжнародний. Всеукраїнський професійний вокальний	10	7	5	3
Всеукраїнський	7	5	4	3

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за всі види робіт здобувача освіти: знання матеріалу тем - за поточний та семестровий контроль (контрольне заняття/ залік/ іспит), також з подальшим переведенням в національну шкалу.

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90 – 100	5 Відмінно	A
82 – 89	4 Добре	B
74 – 81		C
64 – 73	3 Задовільно	D
60 – 63		E
35 – 59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
1 – 34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Атестаційний кваліфікаційний екзаме́н: публічна демонстрація (виконання сольної програми).

Публічна демонстрація, що пов'язана з виконанням сольної програми, проводиться у формі концертного виступу. Відбувається перевірка рівня вокально-виконавської майстерності та готовності здобувача до виконавської професійної діяльності.

Здобувач готує 5 різножанрових творів, які складають програму концертного виступу (програма записується в «Репертуарний лист»). Виконує під час екзамену 3 твори з запропонованого списку на вимогу екзаменаторів.

Твори екзаменаційної програми.

1. Українська народна лірична пісня.
2. Українська народна жартівлива пісня.
3. Виконання народної пісні без інструментального супроводу.
4. Авторська пісня.
5. Твір за вибором здобувача.

Критерії оцінювання

Критерії оцінювання враховують кілька складових творчого розвитку здобувача – опанування технічними навичками народного співу, вміння художньо та переконливо втілити образ, вокально-виконавську культуру.

Здобувач повинен володіти вільним та природним звукоутворенням, відповідно до узгодженої роботи голосового апарату; правильним співацьким диханням та вміти розподіляти його на фрази; кантиленою; точною атакою звуку, м'якою чи твердою - відповідно до характеру виконуваного твору; діапазоном, високою співацькою позицією; вокальною технікою, чіткістю вимови приголосних та зрозумілою дикцією.

При сценічному виконанні - точною інтонацією під час передачі голосом вокальної мелодії; точністю передачі ритмічного малюнка, темпу, врахування під час виконання вказівок автора твору; правильним фразуванням; емоційністю та музичальністю виконання; мати здатність до втілення художньо-образного змісту вокального твору шляхом використання сукупності вокально-виконавських навичок; відчуттям стилю виконуваного твору; художньо-виконавською культурою.

Шкала оцінювання сольного виступу здобувача вищої освіти

Бали	Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
90-100	Відмінно (5)	Здобувач демонструє високий рівень володіння голосом, засвоєння вокально-виконавських навичок і сценічного виконання. Співає емоційно виразно, відчуває стиль творів. Високий рівень вокально-виконавської майстерності і культури.

82-89	Добре (4)	Здобувач загалом демонструє високий рівень володіння голосом, засвоєння вокально-виконавських навичок і сценічного виконання, але присутні незначні технічні недоліки у співі. Співає емоційно виразно, відчуває стиль творів. Високий рівень вокально-виконавської майстерності і культури.
74-81		Здобувач загалом демонструє високий рівень володіння голосом, засвоєння вокально-виконавських навичок і сценічного виконання, але фрагментарно присутні інтонаційні та вокально-технічні недоліки. Не вистачає переконливості у створенні образу. Має вокально-виконавську культуру.
64-73	Задовільно (3)	Здобувач демонструє задовільний рівень розвитку голосу, співацьких умінь, навичок та сценічного виконання. При виконанні творів робить інтонаційні та ритмічні помилки, втрачає кантилену. Присутні технічні недоліки – нестійка інтонація, форсування, відсутність рівності у співі. Співає неемоційно. Вокально-виконавська культура на задовільному рівні.
60-63		Здобувач демонструє задовільний рівень розвитку голосу, засвоєння вокально-виконавських навичок і сценічного виконання. Присутні недоліки у виконанні: інтонаційні та ритмічні помилки, форсування (або наспівування), відсутність кантилени протягом великого фрагменту твору, рівності звучання. Спів неемоційний. Для створення художнього образу не вистачає володіння вокально-технічними навичками. Вокально-виконавська культура на низькому рівні.
35-59	Незадовільно (2)	Засвоєння здобувачем професійних вокально-виконавських навичок і сценічного виконання, відповідно до вимог навчальної програми на незадовільному рівні. При виконанні творів робить значну кількість інтонаційних, ритмічних помилок та значні помилки в тексті. Бере дихання в середині слова, співає неемоційно. Відсутня кантилена. Відсутня вокально-виконавська культура.
1-34		Здобувач не володіє професійними навичками народного співу і сценічного виконання. При співі творів робить велику кількість інтонаційних, ритмічних та текстових помилок, не може проспівати твір з початку до кінця. Відсутня вокально-виконавська культура.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5. 1. Зміст навчальної дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний).

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Народна манера співу в сучасному вокальному мистецтві.

Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний).

Предмет, мета і завдання дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний), її творча специфіка, практична спрямованість та значення в професійній підготовці артиста-вокаліста та викладача мистецької школи.

Прослуховування здобувача вищої освіти. Визначення рівня його вокальної та музичної підготовки, типу голосу, сценічного досвіду та планування траєкторії індивідуального творчого розвитку.

Тема 2. Співоча постава корпусу під час концертного виступу.

Сценічна постава. Основна постава корпусу співака (положення тулубу, голови, ніг). Сценічна хода. Сценічний рух, жест, міміка. Артистизм як підсилюючий засіб виразності художнього образу твору. Активний стан організму під час співу. Фізичний та психологічний стан виконавця.

Робота над співочою поставою. Набуття навички підтримувати контакт з акомпанементом та вміння включатись у творчий процес. Засвоєння вправ для розспівування голосу, вивчення літературного та музичного тексту творів.

Тема 3. Особливості народної манери співу.

Характерні особливості звукоутворення, звучання народних голосів. Тембр, сила голосу, виконавський стиль. Характерне використання грудного та головного резонаторів. Відкритий та прикритий звук, заокруглення звуку в голосах з народною манерою співу.

Робота над репертуаром і формуванням (вдосконаленням) навичок народного співу.

Тема 4. Класифікація народних голосів.

Типи голосів, діапазон, динаміка звучання голосу. Примарна зона, її значення для визначення типу голосу.

Опрацювання відчуття злагодженої роботи всіх органів голосоутворення під час співу. Напрацювання «відкритого» та «прикритого» звучання голосу.

Змістовий модуль 2. Недоліки в звучанні народного голосу та їх усунення. Розспівування.

Тема 5. Недоліки співу. Усунення індивідуальних недоліків звукоутворення.

Виявлення недоліків співу. Методи виправлення форсованого звучання голосу. Усунення індивідуальних недоліків звукоутворення. Теорія звукоутворення. Робота над усуненням недоліків співу у вправах та навчальному репертуарі. Вивчення термінології.

Тема 6. Різновиди звучання співацького голосу.

Різновиди звучання співацького голосу. Резонування «в масці». Відчуття правильного звуковедення голосу. Опрацювання вправ на розвиток артикуляційного апарата.

Опрацювання та усунення природних, або набутих неправильним навчанням недоліків звукоутворення. Засвоєння вправ, вокалізів та пісенного репертуару.

Тема 7. Мета і значення розспівування.

Мета і значення розспівування. Дві функції розспівки. Послідовність та поступовість в розспівуванні голосу. Значення розспівування для вироблення вокально-технічних навиків. Види розспівування залежно від конкретних виконавських завдань. Добір вправ в залежності від здібностей та індивідуальних недоліків співака. Вправи на покращення якості тембру, відповідно до характеристики голосу студента. Усвідомленість в співі вправ і вокалізів. Методи досягнення дзвінкого звучання голосу, розвитку слуху та виправлення помилок у формуванні звучання голосу.

Засвоєння видів розспівування для різних типів голосів. Індивідуальний підхід в залежності від здібностей, рівня умінь та недоліків в голосоутворенні студента. Набуття за допомогою вправ і вокалізів правильних вокально-технічних навичок співу та розвитку голосу. Підготовка до контрольного уроку.

Модуль 2.

Змістовий модуль 3. Виконавські критерії у мистецтві народного співу.

Тема 8. Виконавські критерії у народному співі.

Українська вокальна народна школа. Виконавські критерії у народному співі. Високі виконавські критерії в кожному з видів музичного мистецтва, як глибини знання стилів, рівнів і традицій виконавства усіх часів і народів. Значення загального інтелектуального рівня у художньому виконавстві. Об'єктивна орієнтація студентів на сучасне музичне середовище. Знання музичних традицій у народному вокальному та інструментальному виконавстві. Аналіз вокальної та інструментальної

музики. Відвідування концертів. Слухання кращих зразків світової музики. Складання пісенної програми на 2-й модуль.

Тема 9. Розвиток художньо-образного мислення як основа засвоєння співацьких критеріїв.

Засвоєння високих співацьких критеріїв в народному пісенному виконавстві шляхом наслідування співу кращих виконавців. Розвиток художньо-образного мислення. Виконання вправ, вокалізів, пісень як засіб досягнення високого виконавського художнього рівня.

Тема 10. Майстерність співу без супроводу музичного інструменту.

Напрацювання елементів співу без супроводу – відчуття опори звуку, дихання; дикція, інтонація, наспівність та художня виразність. Опрацювання творів навчальної програми. Засвоєння вокально-технічних навичок співу. Відпрацювання кантилени, як основного засобу виразності в співі без супроводу музичного інструменту.

Змістовий модуль 4. Нервова система та опора дихання.

Тема 11. Опора в співі.

Поняття «опори в співі». Відчуття опори співацького дихання і звуку. Значення опори співацького дихання в голосоутворенні. Різниця між мовним диханням і співацьким. Типи дихання. Особливості співацького вдиху і видиху.

Тема 12. Типи дихання.

Співацька опора дихання, як головний елемент кантиленного співу та філірування звуку. Напрацювання оптимального вдиху та економного видиху. Засвоєння типів дихання. Вивчення вокалізів, програмних творів.

Тема 13. Участь вищої нервової діяльності в управлінні процесом голосоутворення.

Управління вищою нервовою системою процесом голосоутворення. Основні принципи керівництва процесом співу з боку вищої нервової системи. Рефлекс умовний і безумовний. Перша і друга сигнальні системи. Гальмування нервової системи.

Опрацювання правильних фізичних і рефлекторних відчуттів при звукоутворенні як основи подальшого успішного розвитку уміння правильної емісії звуку. Позбавлення від існуючих недоліків співу за допомогою напрацювань відповідних умовних рефлексів. Засвоєння вправ, пісенних творів та вироблення відповідних співочих навичок. Підготовка до іспиту.

Модуль 3.

Змістовий модуль 5. Професійні характеристики голосу.

Тема 14. Основні професійні характеристики голосу.

Тембр, динаміка, летючість, діапазон, рівність як основні характеристики голосу. Опрацювання вправ на високу позицію звучання голосу, вироблення відчуття упору звуку в резонаторний пункт. Засвоєння вправ та пісенного репертуару.

Тема 15. Тембр голосу.

Тембр голосу як індивідуальна характеристика та забарвлення, характер звука. Опрацювання вправ на покращення тембру. Робота над програмними творами.

Тема 16. Динаміка звучання голосу. Поняття сили голосу.

Сила голосу. Динамічні відтінки голосу та їх значення у виконавстві. Опрацювання динамічних відтінків. Вправи на *crescendo*, *diminuendo*.

Тема 17. Летючість голосу.

Летючість голосу і висока форманта. Взаємозв'язок високої позиції звучання голосу та летючості звуку. Правильне використання резонаторів та опори звучання – запорука сили голосу та його летючості.

Тема 18. Діапазон голосу.

Весь обсяг звуків від самої нижньої до самої верхньої ноти є діапазоном голосу співака. Поняття робочого діапазону. Вправи на збільшення діапазону голосу.

Тема 19. Регістрова рівність голосу.

Поняття про регістрову будову голосу, перехідні ноти та регістрову рівність. Вправи для досягнення регістрової рівності. Вивчення термінології. Робота над програмним репертуаром.

Тема 20. Рівність голосних.

Розширення поняття «рівності голосу». Рівність голосних у співі. Відпрацювання голосової рівності на зручних вокальних вправах. Опрацювання голосних А, Е, І, О, У, И. Перенесення правильних навичок на вокальні твори. Підготовка до заліку.

Модуль 4.

Змістовий модуль 6. Фонація звуку.

Тема 21. Фонація. Атака звуку.

Фонація. Атака звуку – перехід голосового апарату від дихального положення до звукового. Вироблення навички чіткого та впевненого початку звуку. Визначення репертуару на 4-й модуль.

Тема 22. Види атаки.

Відчуття та розуміння природи різних атак звуку – м'якої, придихової, твердої, в залежності від вимоги характеру твору чи музичної фрази. Робота голосових складок при застосуванні різних видів атаки звуку.

Тема 23. Опрацювання атаки звуку.

Вироблення навички чіткого та впевненого початку звуку, залежно від характеру твору та музичної фрази. Засвоєння вправ на різні види атаки звуку, дихальну опору. Робота над усуненням вокальних труднощів в піснях.

Змістовий модуль 7. Регістри голосу.

Тема 24. Поняття згладжування, змішування регістрів голосу.

Поняття голосового регістру. Різниця між регістровою побудовою чоловічих та жіночих голосів. Характеристика грудного, головного та мішаного регістрів. Згладжування регістрів та методи досягнення урівноваженого регістрового звучання голосу. Методика прикриття звуку.

Тема 25. Опанування повільного переходу з нижнього (середнього) регістру голосу у верхній,

Навчитись безпомилково визначати межі регістру голосу, зберігаючи однорідне звучання. Опанування заокруглювання звучання голосу у верхньому регістрі. Фальцетне і мікстове звучання.

Тема 26. Робота над досягненням регістрової рівності голосу.

Напрацювання згладжування звучання голосу по всьому діапазону в грудному та головному регістрі для виконавця з народною манерою співу. Виконання вправ, вокалізів, творів з урахуванням згладжування регістрів голосу.

Тема 27. Вправи для самостійної роботи над рівністю голосу.

Складання комплексу вокальних вправ для самостійної роботи над досягненням регістрової рівності голосу. Вивчення термінології. Підготовка до заліку.

Модуль 5.

Змістовий модуль 8. Формування професійних якостей голосу.

Тема 28. Резонатори голосового апарата. Їх застосування під час співу.

Резонатори голосового апарата, їх значення та застосування під час співу. Якість голосу. Резонанс як основний темброутворюючий механізм. Види резонаторів. Співацька позиція звуку, або резонансний пункт. Використання грудного та головного резонаторів під час співу. Значення резонаторів для відчуття співацької опори звуку. Значення положення гортані під час співу. Відчуття роботи гортані при співі.

Тема 29. Головні резонатори у народному співі.

Навчитись користуватись в співі різними видами резонаторів для покращення звучання голосу, полегшення керуваності звука та підсилення відчуття опори співу.

Тема 30. Грудні резонатори у народному співі. Змішане (мікстове звучання).

Опанування відчуття головного (верхнього) та грудного (нижнього) резонаторів при співі закритим ротом. Опрацювання пісенних творів, вправ і вокалізів на загострене відчуття нижнього та верхнього резонаторів, опори дихання, опори звука.

Тема 31. Тембральні характеристики голосу.

Тембральні характеристики голосу. Сутність вібрато. Основний тон і обертони. Недоліки тембру. Носовий призвук. Глухий тембр. Значення високої співацької форманти для досягнення дзвінкості і летючості голосу. Вправи на покращення якості тембру з урахуванням позиції про те, що тембр можна покращити, а не змінити. Оптимізація вібрато і дзвінкості голосу.

Тема 32. Недоліки тембру та їх усунення.

Виявлення недоліків тембру голосу та пошук способів їх усунення. Індивідуальний підхід до здобувача. Робота над творами програмного репертуару.

Тема 33. Вправи для самостійної роботи над покращенням тембральних фарб. Вивчення комплексу вокальних вправ для самостійної роботи над покращенням тембральних фарб. Вміння користуватись тембральною палітрою в залежності від художніх завдань.

Тема 34. виправлення недоліків звучання.

Виправлення форсованого звучання голосу, горлового звучання, носового призвуку, глухого звуку, пошук летючості голосу.

Індивідуальний підхід до підбору вправ для виправлення недоліків звучання голосу за допомогою штрихів *Staccato*, *legato* та використання різних темпів. Напрацювання відчуття високої форманти (маски) за допомогою вправ та вокалізів. опрацювання пісень. Підготовка до заліку.

Модуль 6.

Змістовий модуль 9. Прийоми звуковедення.

Тема 35. Прийом legato.

Legato як основа кантилени та основний прийом звуковедення в співі.

Індивідуальний підхід до підбору вправ для виправлення недоліків звуковедення, звучання голосу за допомогою штриха legato та використання різних темпів. Визначення програмних творів на 6-й модуль.

Тема 36. Прийом staccato.

Опрацювання прийому staccato як виразного художнього засобу. Підбір вправ для виправлення недоліків звуковедення, звучання голосу за допомогою штриха staccato.

Змістовий модуль 10. Сценічне мовлення. Культура мови в співі.

Тема 37. Вокально-художня сценічна мова.

Вокально-художня сценічна мова, інтонаційно - звукова мова. Музично-вокальна декламація. Логічні акценти, наголоси. Збереження резонаторно-акустичних форм звучності голосу при переході від одного голосного до іншого, від одного складу слова до наступного. Виспівування голосних, вимова приголосних, їх сполучень, слів і речень. Згладжування регістрів. Робота артикуляційного апарату під час співу.

Тема 38. Опрацювання музично-вокального читання.

Опрацювання музично-вокального читання за учбовою програмою. Опрацювання вокально-музичної декламації і творах.

Відпрацювання збереження резонаторно-акустичних форм звучності голосу при переході від однієї голосної до іншої, від одного складу чи слова до іншого. Опрацювання вправ та пісенного матеріалу з чітким поданням літературного тексту.

Тема 39. Дикція співака.

Дикція співака. Дикція як важлива вокально-технічна навичка співу. Робота артикуляційного апарату у співі. Фонетичний метод виховання голосу. Специфіка вокальної мови у співі. Робота вокально-артикуляційного апарату під час співу, прийоми розвитку і вдосконалення вокальної дикції. Вимова голосних і приголосних у мовленні і співі. Навички активної, чіткої вимови тексту і засоби їх досягнення.

Тема 40. Виправлення мовних недоліків.

Виявлення мовних недоліків студента. Опрацювання звуку голосних І, И, Е, А. Робота над мовними недоліками у літературному тексті під час співу. Напрацювання чіткої та ясної вимови літературного тексту пісні. Підготовка до іспиту.

Модуль 7.

Змістовий модуль 11. Вокальне інтонування.

Тема 41. Музично-вокальний слух.

Вокальний слух та контроль за звукоутворенням. Формування зв'язків між слуховою умовою та м'язовими резонаторними відчуттями. Музично - вокальний слух, як головний регулятор вокальної функції. Формування та розвиток вокального слуху студента. Способи розвитку музично-вокального слуху.

Тема 42. Звуковисотне та емоційне інтонування.

Чиста інтонація – основна складова професійного співу. Розвиток інтонаційного та гармонічного слуху. Інтонування інтервалів. Емоційне інтонування фрази.

Формування відчуття музично-вокального самоконтролю та якісного звукоутворення. Формування зв'язків між слуховою уявою та м'язовими резонаторними відчуттями.

Тема 43. Ладове інтонування.

Ладове та інтервальне інтонування. Вироблення навиків вірного ладового інтонування та відчуття правильного звукоутворення під час виконання вправ та розспівок. Опрацювання запланованих пісенних творів з інтонаційним виконанням інтервалів та ладової структури.

Змістовий модуль 12. Кантилена – основа співу.

Тема 44. Кантилена, як основа вокального мистецтва.

Кантилена, як основа вокального мистецтва і основа професійного звучання голосу; як основний виражальний засіб у виконанні пісень ліричного характеру, Опанування кантиленного співу під час виконання різних динамічних відтінків в висхідному та низхідному русі мелодії.

Тема 45. Вправи на вироблення кантилени.

Вивчення комплексу вправ для самостійної роботи здобувача над виробленням кантиленного звучання. Вивчення термінології. Робота над репертуаром.

Змістовий модуль 13. Засоби виразності в співі.

Тема 46. Штрихи як засіб виразності в співі.

Штрихи – основний музичний засіб виразності вокального твору. Опрацювання штрихів. Вироблення навиків співу на legato за допомогою вправ, вокалізів та пісень ліричного характеру. Засвоєння в різному темпі та динамічній звучності штрихів: Staccato, marcato, акцент.

Вивчення учбового репертуару з застосуванням всіх засобів музичної виразності.

Тема 47. Філірування звуку.

Філірування звуку як художній прийом. Опанування філіруванням звуку та вмінням співати мелодійні прикраси. Підготовка до заліку.

Модуль 8.

Змістовий модуль 14. Урахування стильових особливостей при підборі репертуару.

Тема 48. Стильові особливості українського народного співочого виконавства.

Стильові особливості українського народного співочого виконавства. Стилі співочого жіночого виконавства. Територіальні та соціальні співочі традиції індивідуального (сольного) виконавства: тематика, ритмомелодика, звукоутворення, тембр, використання регістрів. Одиначний спів. Його різновиди. Регіональні манери звукоутворення («відкритий» звук з грудним резонуванням та головний «прикритий»).

Тема 49. Регіональні манери виконавства.

Оволодіння регіональними манерами індивідуального виконавства: тематика, ритмометрика, звукоутворення, тембр, використання регістрів. Мелізматика. Вивчення пісенної спадщини в записах українських збирачів фольклору (Л. Українка, Г. Танцюва, С. Тобілевич, Г. Верьовка, П. Чубинський) та ін.. Засвоєння учбового репертуару.

Тема 50. Добір репертуару.

Добір репертуару. Правильно підібрана програма як складова виконавського успіху. Врахування художньої цінності твору і рівня складності відносно конкретного виконавця. Близкість характеру твору до індивідуальності студента. Ознайомлення з твором та його опрацювання. Художній образ твору.

Опанування студентом вміння орієнтуватись у музичних уподобаннях та виборі репертуару, який він у змозі виконати. Опрацювання окремих вокально-технічних складнощів у творах.

Змістовий модуль 15. Психотехніка та педагогічні навички вокаліста.

Тема 51. Психологічні аспекти поведінки співака на сцені. Психотехніка.

Психологічні аспекти поведінки співака на сцені. Психотехніка – набуття комплексу технічних прийомів, пов'язаних з творчим переживанням під час співу.

Стан вокально-творчого спокою – це впевненість співака у своїх силах, розуміння що за рахунок раніше нароблених напрацювань, навичок та вмінь йому під силу розкрити літературно-художній образ твору. Для цього потрібна систематична і досконала робота над творами.

Напрацювання вміння концентрувати та розподіляти увагу на подолання вокально-технічних складнощів у виконуваних творах. Вміння

спрямовувати творче хвилювання на емоційне розкриття художніх образів твору. Набуття комплексу технічних прийомів, пов'язаних з творчим переживанням під час співу. Опрацювання учбової програми.

Тема 52. Педагогічні навички.

Педагогічні навички. Виховання високих музичних критеріїв у здобувача вищої освіти. Виховання вокального слуху учня.

Напрацювання уміння добирати вправи та розспівки, враховуючи індивідуальні дані та рівень учня.

Вміння проводити розспівки та опрацьовувати музичний матеріал. Навчити студента послідовно оволодівати вокально-технічними навичками. Виховання широкого музичного світогляду.

Викладач повинен бути обізнаним з великим творчим доробком минулого і сьогодення. Навчання раціональній послідовності у підборі вправ для розспівок та вміння їх продемонструвати.

Розуміння головних засад вокальної педагогіки за принципом: поступовість і послідовність, від простого до складного, від малого до великого. Опрацювання учбового репертуару.

Тема 53. Підготовка до іспиту.

Відпрацювання всіх художніх елементів для створення переконливих образів при виконанні програмних творів. Підготовка для виступу на сцені.

5. 2. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	Аудиторні індивідуальні заняття	Самостійна робота здобувача
Модуль I			
Змістовий модуль 1. Народна манера співу в сучасному вокальному мистецтві.			
Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний).	3	2	1
Тема 2. Співоча постава корпусу під час концертного виступу.	3	2	1
Тема 3. Особливості народної манери співу.	12	8	4
Тема 4. Класифікація народних голосів.	12	8	4
Разом за змістовим модулем 1:	30	20	10
Змістовий модуль 2. Недоліки в звучанні народного голосу та їх усунення. Розспівування.			
Тема 5. Недоліки співу. Усунення індивідуальних недоліків звукоутворення.	12	8	4

Тема 6. Різновиди звучання співацького голосу.	14	10	4
Тема 7. Мета і значення розспівування.	14	10	4
Разом за змістовим модулем 2:	40	28	12
Разом за модулем 1:	70	48	22
Модуль 2.			
Змістовий модуль 3. Виконавські критерії у мистецтві народного співу.			
Тема 8. Виконавські критерії у народному співі.	15	10	5
Тема 9. Розвиток художньо-образного мислення як основа засвоєння співацьких критеріїв.	17	12	5
Тема 10. Майстерність співу без супроводу музичного інструменту.	17	12	5
Разом за змістовим модулем 3:	49	34	15
Змістовий модуль 4. Нервова система та опора дихання.			
Тема 11. Опора в співі.	15	10	5
Тема 12. Типи дихання.	15	10	5
Тема 13. Участь вищої нервової діяльності в управлінні процесом голосоутворення.	15	10	5
Разом за змістовим модулем 4.	45	30	15
Разом за модулем 2:	94	64	30
Модуль 3.			
Змістовий модуль 5. Професійні характеристики голосу.			
Тема 14. Основні професійні характеристики голосу.	12	8	4
Тема 15. Тембр голосу.	12	8	4
Тема 16. Динаміка звучання голосу. Поняття сили голосу.	14	10	4
Тема 17. Летючість голосу.	14	10	4
Тема 18. Діапазон голосу.	16	12	4
Тема 19. Регістрова рівність голосу.	12	8	4
Тема 20. Рівність голосних.	12	8	4
Разом за змістовим модулем 5:	92	64	28
Разом за модулем 3:	92	64	28
Модуль 4.			
Змістовий модуль 6. Фонація звуку.			
Тема 21. Фонація. Атака звуку.	12	8	4
Тема 22. Види атаки.	12	8	4
Тема 23. Опрацювання атаки звуку.	10	6	4
Разом за змістовим модулем 6:	34	22	12
Змістовий модуль 7. Регістри голосу.			
Тема 24. Поняття згладжування, змішування регістрів голосу.	14	10	4

Тема 25. Опанування повільного переходу з нижнього (середнього) регістру голосу у верхній.	14	10	4
Тема 26. Робота над досягненням регістрової рівності голосу.	14	10	4
Тема 27. Вправи для самостійної роботи над рівністю голосу.	16	12	4
Разом за змістовим модулем 7:	58	42	16
Разом за модулем 4:	92	64	28
Модуль 5.			
Змістовий модуль 8. Формування професійних якостей голосу.			
Тема 28. Резонатори голосового апарата. Їх застосування під час співу.	12	8	4
Тема 29. Головні резонатори у народному співі.	14	10	4
Тема 30. Грудні резонатори у народному співі. Змішане (мікстове звучання).	14	10	4
Тема 31. Тембральні характеристики голосу.	12	8	4
Тема 32. Недоліки тембру та їх усунення.	12	8	4
Тема 33. Вправи для самостійної роботи над покращенням тембральних фарб.	14	10	4
Тема 34. Виправлення недоліків звучання.	14	10	4
Разом за змістовим модулем 8:	92	64	28
Разом за модулем 5:	92	64	28
Модуль 6.			
Змістовий модуль 9. Прийоми звуковедення.			
Тема 35. Прийом legato.	14	10	4
Тема 36. Прийом staccato.	16	12	4
Разом за змістовим модулем 9:	30	22	8
Змістовий модуль 10. Сценічне мовлення. Культура мови в співі.			
Тема 37. Вокально-художня сценічна мова.	16	12	4
Тема 38. Опрацювання музично-вокального читання.	14	10	4
Тема 39. Дикція співака.	14	10	4
Тема 40. Виправлення мовних недоліків.	14	10	4
Разом за змістовим модулем 10:	58	42	16
Разом за модулем 6:	88	64	24
Модуль 7.			
Змістовий модуль 11. Вокальне інтонування.			
Тема 41. Музично-вокальний слух.	12	8	4
Тема 42. Звуковисотне та емоційне інтонування.	12	8	4
Тема 43. Ладове інтонування.	12	8	4

Разом за змістовим модулем 11:	36	24	12
Змістовий модуль 12. Кантілена – основа співу.			
Тема 44. Кантілена, як основа вокального мистецтва.	9	6	3
Тема 45. Вправи на вироблення кантілени.	9	6	3
Разом за змістовим модулем 12:	18	12	6
Змістовий модуль 13. Засоби виразності в співі.			
Тема 46. Штрихи як засіб виразності в співі.	12	8	4
Тема 47. Філірування звуку.	8	4	4
Разом за змістовим модулем 13:	20	12	8
Разом за модулем 7:	74	48	26
Модуль 8.			
Змістовий модуль 14. Урахування стильових особливостей при підборі репертуару.			
Тема 48. Стильові особливості українського народного співочого виконавства.	14	10	4
Тема 49. Регіональні манери виконавства.	14	10	4
Тема 50. Добір репертуару.	14	10	4
Разом за змістовим модулем 14:	42	30	12
Змістовий модуль 15. Психотехніка та педагогічні навички вокаліста.			
Тема 51. Психологічні аспекти поведінки співака на сцені. Психотехніка.	14	10	4
Тема 52. Педагогічні навички.	14	10	4
Тема 53. Підготовка до іспиту.	18	14	4
Разом за змістовим модулем 15:	46	34	12
Разом за модулем 8:	88	64	24
Усього:	690	480	210

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	Аудиторні індивідуальні заняття	Самостійна робота здобувача
Модуль I			
Змістовий модуль 1. Народна манера співу в сучасному вокальному мистецтві.			
Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний),	5	1	4
Тема 2. Співоча постава корпусу під час концертного виступу.	6	1	5
Тема 3. Особливості народної манери співу.	12	2	10

Тема 4. Класифікація народних голосів.	12	2	10
Разом за змістовим модулем 1:	35	6	29
Змістовий модуль 2. Недоліки в звучанні народного голосу та їх усунення. Розспівування.			
Тема 5. Недоліки співу. Усунення індивідуальних недоліків звукоутворення.	12	2	10
Тема 6. Різновиди звучання співацького голосу.	14	4	10
Тема 7. Мета і значення розспівування.	14	4	10
Разом за змістовим модулем 2:	40	10	30
Разом за модулем 1:	75	16	59
Модуль 2.			
Змістовий модуль 3. Виконавські критерії у мистецтві народного співу.			
Тема 8. Виконавські критерії у народному співі.	13	2	11
Тема 9. Розвиток художньо-образного мислення як основа засвоєння співацьких критеріїв.	15	4	11
Тема 10. Майстерність співу без супроводу музичного інструменту.	16	4	12
Разом за змістовим модулем 3:	44	10	34
Змістовий модуль 4. Нервова система та опора дихання.			
Тема 11. Опора в співі.	15	4	11
Тема 12. Типи дихання.	15	3	12
Тема 13. Участь вищої нервової діяльності в управлінні процесом голосоутворення.	14	3	11
Разом за змістовим модулем 4.	44	10	34
Разом за модулем 2:	88	20	68
Модуль 3.			
Змістовий модуль 5. Професійні характеристики голосу.			
Тема 14. Основні професійні характеристики голосу.	12	3	9
Тема 15. Тембр голосу.	12	3	9
Тема 16. Динаміка звучання голосу. Поняття сили голосу.	14	3	11
Тема 17. Летючість голосу.	12	2	10
Тема 18. Діапазон голосу.	13	2	11
Тема 19. Регістрова рівність голосу.	12	2	10
Тема 20. Рівність голосних.	12	3	9
Разом за змістовим модулем 5:	87	18	69
Разом за модулем 3:	87	18	69
Модуль 4.			
Змістовий модуль 6. Фонація звуку.			
Тема 21. Фонація. Атака звуку.	12	2	10

Тема 22. Види атаки.	12	2	10
Тема 23. Опрацювання атаки звуку.	10	2	8
Разом за змістовим модулем 6:	34	6	28
Змістовий модуль 7. Регістри голосу.			
Тема 24. Поняття згладжування, змішування реєстрів голосу.	12	2	10
Тема 25. Опанування повільного переходу з нижнього (середнього) реєстру голосу у верхній.	13	3	10
Тема 26. Робота над досягненням реєстрової рівності голосу.	14	4	10
Тема 27. Вправи для самостійної роботи над рівністю голосу.	14	3	11
Разом за змістовим модулем 7:	53	12	41
Разом за модулем 4:	87	18	69
Модуль 5.			
Змістовий модуль 8. Формування професійних якостей голосу.			
Тема 28. Резонатори голосового апарата. Їх застосування під час співу.	11	2	9
Тема 29. Головні резонатори у народному співі.	13	3	10
Тема 30. Грудні резонатори у народному співі. Змішане (мікстове звучання).	13	3	10
Тема 31. Тембральні характеристики голосу.	12	2	10
Тема 32. Недоліки тембру та їх усунення.	12	2	10
Тема 33. Вправи для самостійної роботи над покращенням тембральних фарб.	12	2	10
Тема 34. Виправлення недоліків звучання.	14	4	10
Разом за змістовим модулем 8:	87	18	69
Разом за модулем 5:	87	18	69
Модуль 6.			
Змістовий модуль 9. Прийоми звуковедення.			
Тема 35. Прийом legato.	14	3	11
Тема 36. Прийом staccato.	13	2	11
Разом за змістовим модулем 9:	27	5	22
Змістовий модуль 10. Сценічне мовлення. Культура мови в співі.			
Тема 37. Вокально-художня сценічна мова.	15	4	11
Тема 38. Опрацювання музично-вокального читання.	15	3	12
Тема 39. Дикція співака.	14	3	11
Тема 40. Виправлення мовних недоліків.	16	3	13
Разом за змістовим модулем 10:	60	13	47

Разом за модулем 6:	87	18	69
Модуль 7.			
Змістовий модуль 11. Вокальне інтонування.			
Тема 41. Музично-вокальний слух.	13	3	10
Тема 42. Звуковисотне та емоційне інтонування.	13	3	10
Тема 43. Ладове інтонування.	12	2	10
Разом за змістовим модулем 11:	38	8	30
Змістовий модуль 12. Кантілена – основа співу.			
Тема 44. Кантілена, як основа вокального мистецтва.	12	3	9
Тема 45. Вправи на вироблення кантілени.	11	2	9
Разом за змістовим модулем 12:	23	5	18
Змістовий модуль 13. Засоби виразності в співі.			
Тема 46. Штрихи як засіб виразності в співі.	14	3	11
Тема 47. Філірування звуку.	12	2	10
Разом за змістовим модулем 13:	26	5	21
Разом за модулем 7:	87	18	69
Модуль 8.			
Змістовий модуль 14. Урахування стильових особливостей при підборі репертуару.			
Тема 48. Стильові особливості українського народного співочого виконавства.	15	3	12
Тема 49. Регіональні манери виконавства.	15	3	12
Тема 50. Добір репертуару.	15	3	12
Разом за змістовим модулем 14:	45	9	36
Змістовий модуль 15. Психотехніка та педагогічні навички вокаліста.			
Тема 51. Психологічні аспекти поведінки співака на сцені. Психотехніка.	14	2	12
Тема 52. Педагогічні навички.	14	2	12
Тема 53. Підготовка до іспиту.	19	5	14
Разом за змістовим модулем 15:	47	9	38
Разом за модулем 8:	92	18	74
Усього:	690	144	546

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Денна, заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни	1	4

	«Спеціальний клас. Сольний спів» (народний).		
2.	Тема 2 . Співоча постава корпусу під час концертного виступу.	1	5
3.	Тема 3. Особливості народної манери співу	4	10
4.	Тема 4. Класифікація народних голосів.	4	10
5.	Тема 5. Недоліки співу. Усунення індивідуальних недоліків звукоутворення.	4	10
6.	Тема 6. Різновиди звучання співацького голосу.	4	10
7.	Тема 7. Мета і значення розспівування.	4	10
8.	Тема 8. Виконавські критерії у народному співі.	5	11
9.	Тема 9. Розвиток художньо-образного мислення як основа засвоєння співацьких критеріїв.	5	11
10.	Тема 10. Майстерність співу без супроводу музичного інструменту.	5	12
11.	Тема 11. Опора в співі.	5	11
12.	Тема 12. Типи дихання.	5	12
13.	Тема 13. Участь вищої нервової діяльності в управління процесом голосоутворення.	5	11
14.	Тема 14. Основні професійні характеристики голосу.	4	9
15.	Тема 15. Тембр голосу.	4	9
16.	Тема 16. Динаміка звучання голосу. Поняття сили голосу.	4	11
17.	Тема 17. Летючість голосу.	4	10
18.	Тема 18. Діапазон голосу.	4	11
19.	Тема 19. Регістрова рівність голосу.	4	10
20.	Тема 20. Рівність голосних.	4	9
21.	Тема 21. Фонація. Атака звуку.	4	10
22.	Тема 22. Види атаки.	4	10
23.	Тема 23. Опрацювання атаки звуку.	4	8
24.	Тема 24. Поняття згладжування, змішування регістрів голосу.	4	10
25.	Тема 25. Опанування повільного переходу з нижнього (середнього) регістру голосу у верхній.	4	10
26.	Тема 26. Робота над досягненням регістрової рівності голосу.	4	10
27.	Тема 27. Вправи для самостійної роботи над рівністю голосу.	4	11
28.	Тема 28. Резонатори голосового апарата. Їх застосування під час співу.	4	9
29.	Тема 29. Головні резонатори у народному співі.	4	10
30.	Тема 30. Грудні резонатори у народному співі. Змішане (мікстове звучання).	4	10
31.	Тема 31. Тембральні характеристики голосу.	4	10
32.	Тема 32. Недоліки тембру та їх усунення.	4	10

33.	Тема 33. Вправи для самостійної роботи над покращенням тембральних фарб.	4	10
34.	Тема 34. Виправлення недоліків звучання.	4	10
35.	Тема 35. Прийом legato.	4	11
36.	Тема 36. Прийом staccato.	4	11
37.	Тема 37. Вокально-художня сценічна мова.	4	11
38.	Тема 38. Опрацювання музично-вокального читання.	4	12
39.	Тема 39. Дикція співака.	4	11
40.	Тема 40. Виправлення мовних недоліків.	4	13
41.	Тема 41. Музично-вокальний слух.	4	10
42.	Тема 42. Звуковисотне та емоційне інтонування.	4	10
43.	Тема 43. Ладове інтонування.	4	10
44.	Тема 44. Кантілена, як основа вокального мистецтва.	3	9
45.	Тема 45. Вправи на вироблення кантілени.	3	9
46.	Тема 46. Штрихи як засіб виразності в співі.	4	11
47.	Тема 47. Філірування звуку.	4	10
48.	Тема 48. Стельові особливості українського народного співочого виконавства.	4	12
49.	Тема 49. Регіональні манери виконавства.	4	12
50.	Тема 50. Добір репертуару.	4	12
51.	Тема 51. Психологічні аспекти поведінки співака на сцені. Психотехніка.		12
52.	Тема 52. Педагогічні навички.	4	12
53.	Тема 53. Підготовка до іспиту.	4	14
	Усього:	210	546

7. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

Для успішного вирішення завдань дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний) використовуються як загальні дидактичні, так і спеціальні вокальні методи навчання:

- пояснювально-ілюстративний;
- бесіда;
- активізації сенсорно-слухових зв'язків;
- концентричний;
- фонетичний;
- репродуктивний;
- запам'ятовування звукового еталону;
- евристичний;

- творчій;
- практичний;
- емпіричний;
- внутрішнього інтонування;
- демонстрація і обговорення аудіо – та відео – матеріалів.

8. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle та Google Workspace education - інтегрованих комп'ютерних освітніх платформах закладу вищої освіти, фортепіано, звуко - та відео - записуючої та відтворюючої апаратури, навчально-методичного комплексу дисципліни.

9. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

9. 1. Методичні рекомендації до організації самостійної роботи здобувача вищої освіти.

Самостійна робота здобувача є важливою складовою професійної підготовки артиста-вокаліста. Під час виконання самостійних завдань закріплюються та збагачуються теоретичні знання, відпрацьовуються та вдосконалюються вокально-технічні навички. Здобувач вищої освіти поступово готується до здійснення самостійної професійної діяльності. Для кращого опанування вокальними навичками необхідно, щоб самостійна робота проводилась систематично і постійно.

Питання для самопідготовки за темами.

Тема 1. Призначення, мета і завдання дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний).

1. Назвіть мету вивчення дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний).
2. Які завдання дисципліни ?
3. Що таке компетентності?
4. Які компетентності формуються під час вивчення дисципліни?

Тема 2. Співацька постава корпусу під час концертного виступу.

1. Що таке співацька постава корпусу?
2. Який орган відповідає за міміку співака?
3. Що таке творчій процес?
4. Яке значення руху і жесту у концертному виступі?

Практичні завдання.

1. Вироблення основної постави корпусу, сценічної ходи, жесту, руху, міміки під час співу.
2. Засвоєння вправ для розспівування голосу. Вироблення уміння співу з закритим ротом.
3. Опрацювання вправ на розвиток артикуляційного апарату.
4. Опрацювання літературного і музичного текстів пісенних творів.

Тема 3. Особливості народної манери співу.

1. Які органи формують співочий звук?
2. У чому різниця між «відкритим» і «прикритим» звучанням голосу?
3. Що таке «примарна зона» голосу та її значення?
4. В якому органі відбувається зародження голосу?

Практичні завдання.

1. За допомогою вспівування вправ та пісенного матеріалу напрацювати відчуття вірного голосоутворення.
2. Засвоїти відчуття «відкритого» і «прикритого» звучання голосу.
3. Засвоїти роботу артикуляційного апарату та дихальної опори звуку.
4. Охарактеризувати народну манеру співу та її значення.
5. Законспектувати теоретичний матеріал з даної теми.

Тема 4. Класифікація народних голосів.

1. Критерії визначення типу народного голосу.
2. Класифікація народних голосів.
3. За якими ознаками визначається тип голосу співака?
4. Дати коротку, змістовну характеристику кожному типу голосу.

Практичні завдання.

1. Опанувати методикою визначення типу народного голосу.
2. Законспектувати теоретичний матеріал з даної теми.

Тема 5. Недоліки співу. Усунення індивідуальних недоліків звукоутворення.

1. Що таке природний спосіб звукоутворення?
2. Чи повинен співак розуміти недоліки власного голосу і яким чином їх позбутись?
3. Простими чи складними за технічним рівнем виконання повинні бути вправи для співака-початківця?

Практичні завдання.

1. Повторення вправ на усунення недоліків звукоутворення і вироблення активної вимови тексту.
2. Ознайомлення студента з рекомендованою літературою та вивчення запланованих творів.

3. Засвоєння літературного тексту з активно. вокальною вимовою та ритмічною структурою твору.

4. Законспектувати та засвоїти теоретичний матеріал з даної теми.

Тема 6. Різновиди звучання співацького голосу.

1. Які існують різновиди звучання співацького голосу.

2. Надати характеристику кожному різновиду.

3. Поясніть, як Ви розумієте зміст поняття «Резонування «в масці»».

4. Чим досягається «Резонування в масці»?

Практичний матеріал.

1. Опанувати вмінням досягати резонування в «масці».

2. Законспектувати та засвоїти теоретичний матеріал з даної теми.

Тема 7. Мета і значення розспівування.

1. Які функції виконує розспівка?

2. Які голосні потрібно використовувати в розспівках для усунення «плоского», «горлового», «глухого», «глибокого» звуку?

3. Чи корисно виконувати розспівку форсованим звуком?

Практичні завдання.

1. Вивчити та закріпити підібрані вправи і вокалізи.

2. Працювати над вирівнюванням звучання голосних.

3. Робота над вірним звукоутворенням, закріплення навички вокальної опори звуку та відчуття вірного резонування голосу.

4. Чітке визначення мети використовуваних вправ у набутті вокальних навичок.

Тема 8. Виконавські критерії у народному співі.

1. Яких відомих співачок із народною манерою співу Ви знаєте?

2. Які ви знаєте хорові колективи? Зробіть порівняльну характеристику манери їхнього виконавства.

3. Яке значення мають музичні традиції у виконавстві*?

4. Що ми називаємо новаторством у виконавстві?

Практичне завдання.

1. Відвідування концертів відомих співаків та художніх колективів вокального та інструментального жанрів.

2. Ознайомлення з популярною і фаховою літературою про співаків і співочі колективи, оркестри народної та популярної музики.

3. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 9. Розвиток художньо-образного мислення як основа засвоєння співацьких критеріїв.

1. Яке значення має загальний інтелектуальний рівень студента для виконавства?

2. Яке значення для визначення стильових особливостей твору має музична ерудиція, прослуховування інструментальних та вокальних колективів і солістів?

Практичне завдання.

1. Прослуховування записів вокальної та інструментальної музики високого рівня художнього виконавства.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 10. Майстерність співу без супроводу музичного інструменту.

1. Як називається спів без супроводу музичного інструменту?
2. Якій основний засіб виразності в співі без супроводу музичного інструменту?

Практичні завдання.

1. Опрацювати народну пісню навчального репертуару без супроводу музичного інструменту.
2. Зосередитися на контролі інтонування.
3. Опрацювати рекомендовану літературу.

Тема 11. Опора в співі.

1. Яка різниця між життєвим та співацьким диханням?
2. З яких елементів складається співацьке дихання?
3. Які причини швидкої втоми голосу співака?

Практичні завдання.

1. Засвоїти вправи на відчуття і вироблення опори співацького дихання.
2. Засвоїти вправи на виконання довгої фрази.
3. Засвоїти атаки звуку та філірування його на вокальній опорі.
4. Осмислене засвоєння учбового репертуару, вправ та вокалізів з метою вироблення кантиленного співу.

Тема 12. Типи дихання.

1. Які Ви знаєте типи дихання та їх доцільність в співі?
2. Поясніть взаємозалежність опори дихання та опори звуку.

Практичне завдання.

1. Закріплювати навичку співацького вдиху, затримки повітря та економного видиху.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 13. Участь вищої нервової діяльності в управління процесом голосоутворення.

1. Який орган відповідає за робота звукоутворюючих органів?
2. Що таке рефлекс умовний і безумовний?
3. Як впливають психоемоційні переживання на процес співу? Їх користь і вади.

Практичні завдання.

1. Напрацювання умовного рефлексу взаємодії всіх органів при співі та навички вірного положення гортані.
2. Позбавлення недоліків голосу за допомогою напрацювання відповідних умовних рефлексів.
3. Опрацювання вправ, творів, вокалізів.
4. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 14. Основні професійні характеристики голосу.

1. Що таке професійні характеристики голосу?
2. Назвіть основні професійні характеристики голосу.

Практичні завдання.

1. Надати професійну характеристику власному голосу.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 15. Тембр голосу.

1. Що таке «тембр» голосу?
2. Значення тембру при виконанні народних пісень.

Практичні завдання.

1. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.
2. Вміти працювати над покращенням тембру голосу та знаходженням повної тембральної палітри.

Тема 16. Динаміка звучання голосу. Поняття сили голосу.

1. Яке значення динамічних відтінків як засобу музичної виразності?
2. Яка залежність динамічних відтінків від опори дихання та звуку?
3. Чи має бути виконання на нюансі ріано на опорі?

Практичні завдання.

1. Робота над використанням вправ Forte без форсування звуку і ріано – обов'язково на опорі.
2. Вивчення і співування вокалізів і творів з урахуванням професійного підходу до поняття «сила голосу» без форсування і ріано без зняття опертості звучання.
3. Опрацювання рекомендованої літератури.

Тема 17. Летючість голосу.

1. Як впливають резонаторні умови на якість та силу голосу?
2. Що таке «висока співоча позиція»?
3. Що таке «форманта»?

Практичні завдання.

1. Вивчення і співування вокалізів і творів з урахуванням професійного підходу до поняття «висока співоча позиція» і «летючість голосу».
2. Опрацювання рекомендованої літератури.

Тема 18. Діапазон голосу.

1. Дати визначення поняттю «діапазон голосу».
2. Назвати діапазони народних голосів.
3. Як працювати над збільшенням діапазону народного голосу?

Практичні завдання.

1. Вивчити комплекс вправ для збільшення діапазону голосу.
2. Опрацювати літературу за темою.

Тема 19. Регістрова рівність голосу.

1. Що таке «рівність голосу»?
2. Що таке «регістрова рівність голосу»?

Практичні завдання.

1. Опрацювати, законспектувати літературу та вивчити теорію.

Тема 20. Рівність голосних.

1. Які звуки мови ми співаємо?
2. Що таке «рівність голосних»?
3. Як досягається рівність голосних?

Практичне завдання.

1. Повторити вокальні вправи для вирівнювання голосних.

Тема 21. Фонація. Атака звуку.

1. Що таке «фонація»?
2. Що таке «атака звуку»?
3. Чи пов'язана атака звуку з звукоутворенням?
4. Який вплив має атака звуку на подальше виконання музичної фрази?

Практичні завдання.

1. Напрацювання відчуття взаємозв'язку атаки звуку і характеру виконуваної фрази у творі.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 22. Види атаки.

1. Які існують види атаки?
2. Як формується тверда, м'яка придихова атака звуку?
3. Яка атака звуку характерна для пісень ліричного, наспівного звучання?

Практичні завдання.

1. Вироблення вірного відчуття роботи голосових складок та гортані при різних атаках звуку – твердій, м'якій, придиховій.
2. Вироблення навички чіткого та впевненого початку звуку при різному виді атаки без «з'їздів» та «під'їздів» у звук.
3. Вспівування вправ, вокалізів та учбового репертуару з використанням різних атак звуку.
4. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 23. Опрацювання атаки звуку.

1. Яка атака використовується при співі Staccato, Legato?

Практичні завдання.

1. Вспівування вправ, вокалізів та учбового репертуару з використанням різних атак звуку.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 24. Поняття згладжування, змішування регістрів голосу.

1. Що таке регістр голосу?
2. Що таке «згладжування», «змішування» регістрів голосу?
3. Які регістри існують у жіночих голосів з народною манерою виконання?
4. Скільки регістрів у чоловічих голосів?

Практичні завдання.

1. Вміння безпомилково визначати межі регістру голосу.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 25. Опанування повільного переходу з нижнього (середнього) регістру голосу у верхній.

1. Яка техніка повільного переходу з нижнього (середнього) регістру голосу у верхній?

Практичні завдання.

1. Опанувати вмінням повільно переходити з нижнього (середнього) регістру у верхній та навчитись заокруглювати звучання голосу у верхньому регістрі.
2. Напрацювання техніки переходу одного регістра в інший.
3. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 26. Робота над досягненням регістрової рівності голосу.

1. Як досягти регістрової рівності у народному голосі?

Практичні завдання.

1. Опрацювати заплановані вправи та вокалізи з урахуванням ефекту змішування регістрів голосу.
2. Напрацювання техніки переходу одного регістра в інший.
3. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 27. Вправи для самостійної роботи над рівністю голосу.

1. Які вправи застосовуються для досягнення рівності голосу?
2. Чи важливо дотримуватися визначеної послідовності співу вокальних вправ?
3. З чого треба починати роботу над вирівнюванням голосу?

Практичне завдання.

1. Записати в нотний зошит комплекс вокальних вправ для досягнення рівності голосу, визначити їх послідовність.

2. Співати вокальні вправи.

Тема 28. Резонатори голосового апарата. Їх застосування під час співу.

1. Що являється підсилювачем звучання голосу?
2. Що таке «голосовий резонатор»?
3. Скільки Ви знаєте резонаторів голосу?

Практичні завдання.

1. Напрацювання вміння користуватися резонаторами для покращення звучання голосу при вивченні учбових творів.
2. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 29. Головні резонатори у народному співі.

1. Що відноситься (які органи голосового апарату) до головних резонаторів?
2. Функції головних резонаторів у процесі співу.
3. Що таке «вокальна маска»?

Практичні завдання.

1. Засвоєння відчуття верхнього (головного) резонатору (маски) при співі закритим ротом.
2. Виконання вправ, вокалізів на відпрацювання резонування верхнього резонатору окремо, перехід на відчуття поєднання резонаторів при співі.
3. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 30. Грудні резонатори у народному співі. Змішане (мікстове звучання).

1. Що відноситься (які органи голосового апарату) до грудних резонаторів?
2. Функції грудних резонаторів у процесі співу.
3. Як залежить використання резонаторів голосу від теситури?
4. Який ефект дає поєднання головного та грудного резонаторів?

Практичні завдання.

1. Засвоєння відчуття нижнього (грудного) резонатору при співі закритим ротом.
2. Виконання вправ, вокалізів на відпрацювання резонування нижнього резонатору окремо, перехід на відчуття поєднання резонаторів при співі.
3. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 31. Тембральні характеристики голосу.

1. Що таке «тембр голосу»?
2. Від чого залежить тембр співацького голосу?

Практичні завдання.

1. Виконання індивідуально підібраних вокалізів.
2. Ознайомлення з рекомендованою літературою.

Тема 32. Недоліки тембру та їх усунення.

1. За рахунок чого можна покращити тембр голосу?

Практичні завдання.

1. Виконання індивідуально підібраних вправ для покращення тембру голосу.

2. Опрацювати та законспектувати літературу з даної темию.

Тема 33. Вправи для самостійної роботи над покращенням тембральних фарб.

1. Як тембр впливає на виразність звучання?

2. Які існують прийоми для розкриття тембральної краси голосу і збагачення тембральної палітри?

Практичні завдання.

1. Опанувати вправами для самостійної роботи над тембром голосу.

2. Виконувати вправи для отримання результату.

Тема 34. виправлення недоліків звучання.

1. Які недоліки звучання Ви знаєте?

2. Як виправляються недоліки звучання?

Практичні завдання.

1. Виконання студентом підібраних для нього особисто вправ для виправлення існуючих недоліків звучання.

2. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 35. Прийом legato.

1. Що таке legato?

2. Як виконується прийом legato?

Практичні завдання.

1. Опрацювати на вокальних вправах прийом legato.

2. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 36. Прийом staccato.

1. Що таке staccato?

2. Як виконується прийом staccato?

Практичні завдання.

1. Опрацювати на вокальних вправах прийом staccato.

2. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 37. Вокально-художня сценічна мова.

1. Які вимоги вокальної мови?

2. Що таке музично-вокальна декламація?

Практичні завдання.

1. Засвоїти правила вокальної дикції як один з найважливіших вокально-художніх аспектів професійного співу.

2. Закріпити на рефлекторному рівні чітку вимову приголосних у вправах, передбачених для покращення дикції.
3. Напрацювати відчуття злагодженої роботи всіх органів артикуляційного апарата під час співу.
4. Ознайомитись з рекомендованою літературою.

Тема 38. Опрацювання музично-вокального читання.

1. Що таке фонетичний метод виховання голосу співака?
2. Чи потрібно зберігати резонаторно-акустичні умови звуку під час художнього читання літературного тексту?

Практичні завдання.

1. Вироблення навиків смислового читання на мовній опорі, певному ритмі і темпі.
2. Робота над вокальними вправами, вокалізами, програмними творами.
3. Ознайомитись з рекомендованою літературою.
4. Досконале вивчення запланованих творів програмного репертуару

Тема 39. Дикція співака.

1. Як повинен працювати артикуляційний апарат під час співу?
2. Які звуки є основою співу?

Практичні завдання.

1. Закріпити на рефлекторному рівні чітку вимову приголосних у вправах, передбачених для покращення дикції.
2. Опрацювати всі твори з програмного репертуару з урахуванням чіткої вокальної дикції для створення належного професійного рівня звучання творів і досконалого звуковедення.
3. Ознайомитись з рекомендованою літературою.
4. Повторення вправ на правильну вимову слів.
5. Робота над правильною вимовою у запланованих творах.

Тема 40. Виправлення мовних недоліків.

1. Назвіть найбільш поширені мовні недоліки у співі.
2. На чому заснована методика виправлення мовних недоліків?

Практичні завдання.

1. Повторення вправ на правильну вимову слів.
2. Ознайомитись з рекомендованою літературою.
3. Робота над правильною вимовою у запланованих творах.

Тема 41. Музично-вокальний слух.

1. Що таке музичний слух?
2. Як Ви розумієте поняття «вокальний слух»?

Практичні завдання.

1. Вироблення відчуття високої співацької позиції звуку та резонаторних умов голосу.
2. Прослуховування запису голосу відомих співаків і порівняння їх рівня виконавства.
3. Відвідування концертів з вокальної, інструментальної та хорової музики. Аналіз виконуваних творів.
4. Опрацювання та конспектування літератури з даної теми.

Тема 42. Звуковисотне та емоційне інтонування.

1. Що Ви знаєте про «емоційне інтонування»?
2. Як покращити звуковисотне інтонування?

Практичні завдання.

1. Вивчення запланованих програмою творів з опрацюванням висотної характеристики інтервалів та емоційного інтонування.
2. Опрацювання та конспектування літератури з даної теми.

Тема 43. Ладове інтонування.

1. Що Ви знаєте про ладове інтонування?
2. Які можливі причини фальшивого співу?

Практичні завдання.

1. Вивчення запланованих програмою творів з опрацюванням висотної характеристики інтервалів та ладової структури.
2. Опрацювання та конспектування літератури з даної теми.

Тема 44. Кантилена, як основа вокального мистецтва.

1. На яких елементах базується кантилений спів?
3. Які Ви знаєте мелодійні прикраси? Охарактеризуйте їх.

Практичні завдання.

1. За допомогою вправ засвоїти навичку кантиленого співу, при максимальному збереженні резонаторних умов голосу.
2. Засвоїти мелодійні прикраси: мордент, форшлаг, «з'їзд», «під'їзд» та ін.
3. Використання мелодійних прикрас під час вивчення пісенного репертуару.

Тема 45. Вправи на вироблення кантилени.

1. Якими вправами виробляється кантилена?

Практичне завдання.

1. Знати комплекс вправ для вироблення кантиленого співу.
2. Співати вправи з досягненням бажаного результату.

Тема 46. Штрихи як засіб виразності в співі.

1. Які штрихи Ви знаєте?
2. Для чого в співі використовуються штрихи?

Практичні завдання.

1. Відпрацювання на вправах основних штрихів.
2. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 47. Філірування звуку.

1. Що таке «філірування звуку»?
2. Для чого в співі використовується філірування звуку?
3. Що є базовим елементом у філіруванні звуку?

Практичні завдання.

1. За допомогою вправ оволодівати технікою філірування звуку.
2. Законспектувати літературу з даної теми.

Тема 48. Стельові особливості українського народного співочого виконавства.

1. Назвіть стельові особливості українського народного співочого виконавства.
2. У чому відмінність між відкритою грудною та прикритою головною манерою співу?
3. Який діапазон голосу народних альтів та народних сопрано?
4. Скільки реєстрів мають народні голоси?
5. Кого із збирачів українських пісень Ви знаєте?

Практичні завдання.

1. Вміти використовувати мікст та змішування реєстрів в співі.
2. Вивчення та аналіз колискових та весільних пісень. Їх тематика, ритмомелодика, динаміка, темброве забарвлення.
3. Опрацювання та засвоєння літератури з даної теми.

Тема 49. Регіональні манери виконавства.

1. Які характерні риси мелодики мають пісні Наддніпрянщини та Карпатського регіону? Чим вони обумовлені?
2. Які характерні риси манери співу в різних регіонах Полісся, Поділля, Закарпаття)? Чим вони обумовлені?

Практичні завдання.

1. Аналізувати виконавські манери співу різних регіонів (Полісся, Поділля, Закарпаття, Наддніпрянщини).
2. Слухати виступи регіональних хорових та фольклорних колективів: Черкаський хор, Закарпатський хор, Поліський «Льонок», фольклорний ансамбль «Древо» та інші.
3. Опрацювати та засвоїти літературу з даної теми.

Тема 50. Добір репертуару.

1. За яким принципом повинен підбиратись пісенний репертуар співака?
2. Який діапазон творів корисний для співака початківця?
3. Скільки потрібно співувати музичний твір?

Практичні завдання.

1. Продовження роботи над творами програмного репертуару. Робота над твором по частинах, звертаючи і вдосконалюючи самі складні місця. Вспівування частинами і повністю.
2. Ознайомлення з літературою про обраний твір і його автора.
3. Виконання твору. Вивчення запланованих творів.

Тема 51. Психологічні аспекти поведінки співака на сцені.

Психотехніка.

1. Як Ви розумієте поняття «відтворення емоційного змісту твору»?
2. Чи допомагають технічні навички емоційно розкрити художній образ?
3. На що слід спрямовувати творче хвилювання співака під час виступу?
4. Що значить поняття «вспіваність твору»?

Практичні завдання

1. Вивчити на пам'ять програмні твори та відпрацювати їх ідейно-художню спрямованість
2. Проаналізувати, яке значення в цих творах мають ритм та темп, який характер вони надають цим творам.
3. Створення сценічного образу пісні, її творче осмислення.
4. Розподіл уваги під час співу, зосередження та подолання співацьких труднощів.
5. Формування високої співацької позиції звука та слухового контролю інтонації цієї позиції.

Тема 52. Педагогічні навички.

1. За яким принципом повинно вестись навчання студента?
2. Що таке раціоналізм побудови розспівування?
3. Яка роль педагогічного показу голосом?

Практичні завдання.

1. Підвищувати свої знання і творчий рівень на протязі всього навчального періоду.
2. Скласти план розспівки та підібрати відповідні вірші.
3. Підібрати навчальний репертуар для конкретного виконавця.
4. Визначити труднощі виконуваних творів та методи їх подолання.
5. Опрацювати та законспектувати літературу з даної теми.

Тема 53. Підготовка до іспиту.

1. Як підготуватися до іспиту?

Практичні завдання.

1. Продумати свій сценічний виступ. Ідея виступу.
2. Завершити роботу над творами.
3. Завершити роботу над образом.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10. 1. Основна література.

1. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навчальний посібник для вищих музичних навчальних закладів / В. Г. Антонюк. – К.: Українська ідея, 2000. – 68 с.
2. Базиликут Б. О. Орфоєпія в співі: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Львів : ЛНК ім. І. Франка, 2001. – 126 с.
3. Іваницький А. Українська народна музична творчість / А. Іваницький. – К.: Музична Україна, 1990.
4. Кузьмічова В. А. Навчальний посібник з дисципліни «Постановка голосу» / В. А. Кузьмічова, О. І. Лавренов ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків : ХНПУ, 2018. – 68 с.
5. Мадішева Т. П. Співак і мова: навчальний посібник / Т. Мадішева. – Харків: Штрих, 2002. – 160 с.
6. Павлюченко П. Методологічні засади професійної підготовки виконавців народної манери співу / П. Г. Павлюченко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія. – 2015. – Вип. 230. С. 108 – 114.
7. Стасько Г. Психотехніка співу у вокальній педагогіці / Г. Стасько. – Івано-Франківськ : ПНУ ім. В. Стефаника, 2011. - 174 с.

10. 2. Допоміжна література.

1. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект. Монографія / Антонюк В. Г. – К. : Українська ідея. – 2001.
2. Біль Р. І. Виховання акторської харизми : методичний посібник / Р. І. Біль. -. Вінниця : Нова книга, 2013. – 232 с.
3. Василенко Л. М. Проблема свідомого та позасвідомого у теорії та практиці вокального виконавства // Педагогічні науки. Вип. 94, 2011. – С. 31 – 40.
4. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) / О. Катрич. – Дрогобич: «Відродження», 2000. – 100 с.

5. Колодуб І. С. Теоретичні основи вокального мистецтва / І. С. Колодуб. – Харків : Видавництво «Промінь», 1998. – 119 с.

6. Стасько Г. Голос людини і вокальна робота з ним: навч. видання / Стасько Г, Шуляр О. та ін.. Івано-Франківськ, 2010. – 336 с.

7. Юцевич Ю. Музика: словник – довідник / Ю. Юцевич. –Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2003. – 352 с.

10. 3. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

1. <https://www.youtube.com/watch?v=dXDh2In-XdE>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=OVsy7QLbXvE>
3. <https://www.youtube.com/watch?v=qhjHXwBJBeA>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=qTTeX-uCSpY>
5. https://www.youtube.com/watch?v=w_9M11ITqI8
6. <https://www.youtube.com/watch?v=bhteOLyioXU>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=S9IMRrgY-Is>
8. https://www.youtube.com/watch?v=36acXCyQ_bM

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

1. Робоча програма перезатверджена на 2021 / 2022 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний), була покращена система оцінювання за модулем, внесено зміни до тематичної змістовності модулів, змісту тем, додано вимоги по професійному оцінюванню на модульному контролі для кожного модуля. Переглянуті завдання самостійної роботи. Приведено у відповідність до нового Навчального плану розподілення годин індивідуальних занять на кожен модуль (семестр). Також було оновлено список рекомендованих джерел.

Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)

2. Робоча програма перезатверджена на 20 22 / 20 23 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний), було внесено зміни до вимог по репертуару на кожен семестровий контроль, а також зміни до п. 10 робочої програми, а саме - складено список джерел інформації з опорою на україномовні та вітчизняні посібники, підручники і науково-методичні праці. Переглянуто список компетентностей і програмних результатів навчання, відповідно до «Освітньо-професійної програми «Спів» 2022 року.

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)

3. Робоча програма перезатверджена на 20 23 / 20 24 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний), було відредаговано Розділ 9. 1. програми.

Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри А. І. Кочерга
(підпис)

4. Робоча програма перезатверджена на 2024/ 2025 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (народний) було внесено зміни до Розділів 2; 3; 4, 5, 6, 9 (нове редагування) програми, відповідно до «Положення про робочу програму» 2024 року та змін до освітньо-професійної програми «Спів».

Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри _____ А. І. Кочерга
(підпис)

5. Робоча програма перезатверджена на 2025/ 2026 н. р. **зі змінами.**

В результаті перегляду на засіданні кафедри «Мистецтво співу» робочої програми з дисципліни «Спеціальний клас. Сольний спів» (академічний), було внесено зміни до Розділів 1; 5.2; 6 (кількість та розподілення годин аудиторної і самостійної роботи, відповідно до Навчального плану 2025-2026 н. р.), додано таблицю заохочувальних балів за перемоги здобувачів освіти у конкурсах та узагальнено систему оцінювання за диференційованим заліком та іспитом, у Розділ 8 додано використання освітньої платформи навчального закладу Google Workspace education, змінено шифр спеціальності на титульному аркуші.

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри _____ А. І. Кочерга
(підпис)